

Doop dwalingen weerlegd. Een predikatie over zondag 27 van de Heidelbergse Catechismus door ds. Johannes van der Kemp

Waarvan het tegenbeeld, de doop, ons nu ook behoudt, niet die een aflegging is der vuiligheid des lichaams, maar die een vraag is van een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus. 1 Petrus 3:21

Vraag 72. Is dan het uiterlijk waterbad de afwassing der zonden zelve?

Antwoord. Neen het; want alleen het bloed van Jezus Christus en de Heilige Geest reinigt ons van alle zonden.

Vraag 73. Waarom noemt dan de Heilige Geest de Doop het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden?

Antwoord. God spreekt alzo niet zonder grote oorzaak; namelijk niet alleen om ons daarmede te leren, dat, gelijk de onzuiverheid des lichaams met water, alzo ook onze zonden door het bloed en de Geest van Jezus Christus weggenomen worden, maar veel meer, omdat Hij ons door dit Goddelijk pand en waarteken wil verzekeren dat wij zo waarachtig van onze zonden geestelijk gewassen zijn, als wij uitwendig met het water gewassen worden.

Vraag 74. Zal men ook de jonge kinderen dopen?

Antwoord. Ja het; want mitsdien zij zowel als de volwassenen in het Verbond Gods en in Zijn Gemeente begrepen zijn, en dat hundoor Christus' bloed de verlossing van de zonde en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan de volwassenen toegezegd wordt, zo moeten zij ook door de Doop, als door het teken des Verbonds, de Christelijke Kerk ingelijfd worden, gelijk in het Oude Verbond of Testament door de besnijdenis geschied is, waarvoor in het Nieuwe Verbond de Doop is ingezet.

Uwe oren zullen horen het woord desgenen die achter u is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in dezelve, als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand, zegt de Heere tot Zijne Kerk in Jes. 30:21. God heeft de mensen Zijn Wet en Woord tot een rechte regel van geloof en leven voorgeschreven, opdat hij zijn gangen daarnaar zou richten. Doch het hart des mensen is door zijn zonde zo verduisterd, dat het hem terzijde afleidt, zodat hij zijn ziel niet kan redden, nog zeggen: Is er niet een leugen in mijn rechterhand? Dient de ene zijde hem niet, hij neigt zich naar de andere, ter rechter- of ter linkerhand. Hij wil of teveel of te weinig geloven en doen. Men ziet het in de Joden. Dan rusten ze in de offeranden, alsof ze er de Heere mee konden voldoen voor hun strafschuld, en Hij stierenvlees at en bokkenbloed dronk. En op een andere tijd dachten ze dat het niet nodig noch nuttig was. Daarom beroofden ze de Heere in de tienden en het hefoffer, en zeiden: Het is tevergeefs God te dienen, want wat nuttigheid heeft het dat wij Zijn wacht waarnemen? Niet anders wandelden de Farizeeën, als ze omtrent het kleine zeerijverig en bijgelovig, maar omtrent het grote ongebonden en zorgeloos waren. De munt, dille en het komijn vertienden ze, maar het zwaarste der wet, het oordeel, de barmhartigheid en het geloof lieten ze na, gelijk de Heiland hen verwijt. Doen zo ook niet onze weerstrevers omtrent de leer van de Doop, als de een aan de Doop teveel toeschrijft, zeggende dat het uitwendige water de zonden afwast, en de anderen te weinig, alsof ze gans geen betrekking op de zonde had, en niet meer is dan een bloot teken van de belijdenis van het Christendom, en dat het niet noodzakelijk is de kinderen der bondgenoten te dopen. De Heere, willende dat Zijn woorden aan Zijn Kerk, die recht wandelt, goed zullen doen, doet haar horen het Woord dat haar zegt: Dit is de weg, wandelt in dezelve, als de dwaalgeesten hen zoeken af te leiden ter rechter- of ter linkerhand. Geliefden, is deze Schrift niet heden in uw oren vervuld, als de Onderwijzer, naar Gods Woord, u toeroept, dat alleen Christus' bloed en Geest de zonden afwassen, en dat men jonge kinderen heeft te dopen. Want als men deze middenweg houdt, zal men niet afwijken ter rechter- of ter linkerhand. Ge ziet dan dat twee zaken omtrent de Doop uit deze Zondag ontvouwd moeten worden:

I. De kracht van de waterdoop. Vraag 72 en 73.

II. De kinderdoop. Vraag 74.

We houden ons hier niet op met de Socinianen en Mennonieten, die het Sacrament van de Doop geheel krachteloos maken, willende de Doop slechts voor een bloot teken van het Christendom, en ook niet voor een zegel houden, tegen de natuur van de Sacramenten in, die door het Woord der belofte zegels zijn. Maar we houden ons nu alleen bezig met de Roomsens, die een al te grote kracht aan de waterdoop toeschrijven, en zeggen dat het uiterlijke waterbad de afwassing der zonden zelf is. Waartegen wij leren dat alleen het bloed en de Geest van de Heere Jezus Christus de zonden

afwassen. Opdat de staat van het geschil alleen bepleit worde, en we geen woordenstrijd voeren, zullen we de Roomse leer in het licht stellen, om ze beter te bestrijden. Men behoeft dat volk niet boven de maat te bezwaren en ten laste te leggen, dat het zou leren dat het doopwater in Christus' bloed en Geest veranderd wordt, gelijk het spreekt van de tekenen van het Avondmaal. Nee, dat is hun gevoelen niet. Maar ze schrijven aan het teken van het water en het uitwendig gebruik uit het gedane werk, zonder enige werking van het geloof, een kracht van de afwassing der zonde en de uitwerking van de wedergeboorte toe, met de indrukking van een onuitwisbaar teken, om de ziel tot de godsdienst bekwaam en Christus gelijkvormig te maken. Waardoor dan de zonden, die de dopeling voor zijn doop heeft, hetzij dan erfelijke, hetzij werkelijke, geheel worden uitgewist. Ja, zo volkomen, dat niets in hem overblijft dat hem schuldig zou maken. En dat derhalve de ongedoopten niet zalig, maar naar een voorburcht der hel gezonden worden, waar ze noch met blijdschap, noch met droefheid bevangen worden. En daarom mag en moet iedereen dopen in geval van nood, als er geen priester voorhanden is. De Doop is naar hun gevoelen, van een volstreckte noodzakelijkheid. Het gebrek van de Doop kan echter worden goedge maakt en vervuld door het Sacrament der boete, de wens naar de Doop en door de bloeddoopt, dat is, het martelaarschap. Zo wordt de zonde voor de Doop weggenomen. Maar de zonde na de Doop begaan, laten ze over voor het vormsel, en de eigen voldoening in en na dit leven.

Maar hoe het water de zonde afwast, wordt niet op dezelfde wijze door de Roomse leraren verklaard. De Dominikanen willen dat er het Doopwater een werktuigelijke uitwerkende kracht is, om de ziel een geschiktheid toe te brengen, zodat ze in genade kan ontvangen. Hiertegen stellen zich de Franciskanen, die menen dat er in het water niet zo'n kracht is, maar dat God door Zijn belofte de genade aan het doopwater zo heeft gehecht, dat allen die gedoopt worden met het doopwater, de genade van God verkrijgen. En allen die niet gedoopt worden van de genade verstoken blijven. Doch dit gevoelen van de Franciskanen gaat in de roomse kerk zo algemeen niet door als het gevoelen van de Dominikanen. Het gevoelen van de Franciskanen is toch te Luthers dan dat het zou worden aangenomen. Want ook de Luthers leren dat het doopwater als een Goddelijke Hand en wagen is, die de genade tot de ziel brengt.

Hiertegen leren wij, dat alleen Christus' bloed en Geest de zonden afwast, en het water alleen een betekenende en verzegelende kracht heeft van die genade. Dat de ongedoopte kinderen van de bondgenoten de genade kunnen hebben en stervende zalig worden. Niet het gemis maar de versmading van de Doop verdoemt. Dat de Doop wel noodzakelijk is om zijn Goddelijke instelling, maar niet omdat hij de genade werkt. Wie ogen heeft om te zien en oren om te horen wat de Geest in Zijn Woord zegt, zal wel merken dat de leer van de Roomsers niet met Gods Woord kan bestaan, gelijk de leer van de Hervormde Kerk. Want:

1. Het doopwater is lichamelijk, leven en redeloos. Daarom kan het de genade, die geestelijk, levendig en redelijk gewerkt wordt in de geestelijke, levendige en redelijke ziel niet werken. Daarom wordt de werking der genade aan het doopwater ontzegd. Merkt aan wat de tekst zegt: De doop behoudt, niet die een aflegging der vuiligheid des lichaams is. Johannes de Doper de Doop verklarende, zegt: Ik doop u wel met water tot bekering, maar Die na mij komt zal u met de H. Geest en met vuur dopen. Er is geen reden, waarom nu de wassing en besprenging met water meer kracht zou hebben dan ze hadden in het Oude Testament, toen ze ook sacramentele tekenen waren, doch ze konden niet heiligen naar de consciëntie, maar slechts tot reinigheid des vleses, zoals Paulus leert. Het was onmogelijk dat het bloed der stieren en bokken de zonden weg namen, zoals dezelfde apostel spreekt. Onmogelijk is het dan ook dat het water dat doet. Het Pausdom meent dat zowel door het water de zonden kunnen weggenomen worden, als de ziekten en boze geesten door Petrus' schaduw en Paulus' zweet- of gordeldoeken. Maar dan zou er ook door de Doop zo'n ongewone wonderdaad geschieden. En vrouwen en allen die doopten zouden wonderen doen. Werkten dan die schaduw, zweet- en gordeldoeken door een werktuigelijke kracht die wonderdaden uit? Immers, die dingen deden er niets toe. Doch alleen God onmiddellijk op het geloof en het gebed van Petrus en Paulus. Laten de Roomsers ons bewijzen dat Petrus schaduw en Paulus zweet-en gordeldoeken de genade in de ziel van die mensen hebben gewerkt, en we zullen zien of het hen enige hulp toebrengt, om te bewijzen dat het water de zonden afwast.
2. De afwassing der zonden wordt alleen door Christus' bloeden Geest gewerkt. Men moet de grote kruisgezant Paulus geloven, die het ons zegt: Gij zijt afgewassen, zijt geheiligd, gij zijt gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God. Niet anders leren Petrus en Johannes. Wordt nu de leer der apostelen niet verloochend, als men de afwassing der zonden aan het water toeschrijft? Ik meen van ja. De Roomsers denken van niet, omdat hij er Christus' bloed wil bijslepen, dat, zo zegt hij, heeft verdiend dat er zo'n kracht bij het doopwater

zou zijn. Maar dan wast Christus' bloed de zonden niet af, zoals de Apostelen zeggen, maar het water, welks dienaar Christus zal zijn, en daartoe zal Hij zoveel geleden hebben.

3. Wat de Doop tot de afwassing der zonden doet is slechts sacramenteel, betekenende en verzegelende, vanwege het woord der instelling en belofte, de afwassing der zonden door Christus' bloed en Geest, die er voor de Doop is en verondersteld wordt. De apostel zegt: Abraham heeft het teken der besnijdenis ontvangen tot een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs, die (let wel!) hem in zijn voorhuid was toegerekend. Petrus wilde dat de bekommerde Joden zich bekeerden, en dan gedoopt werden, omdat hen de belofte toekwam. Het geloof, waardoor men de vergeving der zonden verkrijgt, werd van de kamerling vooraf vereist, eer Philippus hem wilde dopen.
4. Wij doen hier nog bij dat er gedoopt zijn zonder de genade te ontvangen, zoals in Judas te zien is. Ook was Simon de tovenaer gedoopt, maar hij was en bleef een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid. Het water heeft hem dan zijn zonden niet afgewassen. Anderen hebben de genade verkregen zonder de Doop. Men ziet het in de bekeerde moordenaar, stervende aan het kruis. Waarmee dan ook vervalft dat de ongedoopten niet zalig kunnen worden, en dat de Doop van zo'n volstreckte noodzakelijkheid zou zijn.
5. Willen we meer? Uit de Roomse leer volgt de grootste onbarmhartigheid dat ze de kinderen der bondgenoten, als ze ongedoopt sterven, hoewel ze deelgenoten der belofte zijn, de eeuwige gelukzaligheid ontzeggen. Ook volgt dan dat de kracht van de Doop niet kan afhangen van de goede bedoelingen van de dopers, hetwelk nochtans het Pausdom leert, of anders kan hij de kracht van het water krachteloos maken. De gedoopten kunnen dan zeggen, dat zij geen zonden hebben, tegen 1 Joh. 1:8. En zo behoeven ze zich over hun erfzonde niet te vernederen met David in Ps. 51. Hoe ongerijmd deze leer der Roomsers ook is, ze willen ze echter staande houden, en menen er redenen toe te hebben omdat de H. Geest de Doop het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden noemt. Zo zegt de Onderwijzer. Hier wordt gezien op Titus 3:5, waar gezegd wordt: Hij heeft ons zalig gemaakt door het bad der wedergeboorte en vernieuwing van de Heilige Geest. En ook worden Ananias' woorden aangehaald, toen hij Paulus zou dopen, zeggende: Laat u dopen, en uw zonden afwassen. Maar wie zegt dat hier van de waterdoop gesproken wordt? De doop, ja die wast de zonden af, omdat tot de Doop Christus' bloed en Geest als zijn betekenende zaak behoort. Maar niet de waterdoop op zichzelf aangemerkt, waar het verschil over gaat, wast de zonde af. Dit hebben we bewezen uit 1 Petr. 3:21. En het zij zo, de Heilige Geest mag de waterdoop het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden noemen, dan volgt nog het Roomse gevoelen niet uit die spreekwijzen. Want God spreekt alzo niet zonder grote oorzaak, niet om te leren dat het water de zonde afwast, maar om, volgens de gewone sacramentele spreekwijzen, ons te leren, dat het doopwater door het woord der instelling een teken van de afwassing der zonden is. Want gelijk de onzuiverheid des lichaams door het water wordt weggenomen, alzo ook onze zonden door het bloed en de Geest van Christus. Ook leert ons de Heere God door het doopwater, dat Hij het bad der wedergeboorte en de afwassing der zonden noemt, vanwege het woord der belofte, dat het een zegel, een pand en waarteken is, om ons te verzekeren, dat wij zowaarachtig van onze zonden geestelijk gewassen zijn, als wij uitwendig met water gewassen worden. En zo wordt met grote reden, naar de natuur der Sacramenten, aan het teken de werking en kracht van de betekende zaak toegeschreven, volgens hetgeen we leerden in de 25e zondag.

Nog meer dringen de Roomsers Johannes 3:5 op, waar de Zaligmaker zegt: Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan het Koninkrijk Gods niet ingaan. Hierdoor wil de tegenpartij besluiten dat men door het water wedergeboren wordt. Maar waaruit zal men bewijzen dat de Heiland daar van het uiteindelijke doopwater spreekt? Zal iemand besluiten dat Christus met werkelijk vuur doopt, omdat Johannes zegt in Matth.3:11: Die na mij komt zal met de Heilige Geest en met vuur dopen? Neen. Maar men zal zeggen dat Jezus met de Heilige Geest doopt, die in zijn werking als vuur is. Waarom dan ook niet gezegd over Joh. 3:5 dat men moet wedergeboren worden door de Heilige Geest, die in zijn werking gelijk water is, waar de H. Geest menigmaal bij vergeleken wordt? En Gods Zoon spreekt in die tekst eenmaal van het doopwater. Zal men dan moeten zeggen dat het doopwater van gelijke kracht is in het werken der wedergeboorte als de H. Geest? Ik weet niet dat iemand dit zou durven zeggen. Immers het ligt niet in de tekst. Maar alleen dat de wedergeboorte, door de H. Geest gewerkt en in de Doop betekend en verzegeld, noodzakelijk is.

Zo kijken de Roomsers ter rechterhand af, als zij door over-geloof aan de Doop teveel toewijzen. Maar de Mennonieten met de Socinianen ter linkerhand, als ze de erfzonde loochenen, en aan de Doop te

weinig toeschrijven, alsof ze slechts een uitwendig teken van het Christendom is, en daarom zeggen dat men geen kinderen moet dopen. Hoewel we niet alle kinderen, als van Joden, Heidenen, Turken, en van ouders geboren, die uit de Gemeente gebannen zijn, willen dopen. Nochtans moet men de kinderen van bondgenoten dopen. Wat we bewijzen, niet uit de overlevering van de Kerk, gelijk de Rooms en willen, menende, tot smaad van Gods Woord, dat men er de kinderdoop niet uit kan bewijzen. Maar uit des Heeren Woord zelf, dat ons alleen maargrond geeft om de kinderen te dopen. Hieruit geeft ons de Onderwijzer veel bewijzen op:

1. Hij zegt, dat de kinderen, zowel als de volwassenen in Gods Verbond begrepen zijn. Dat dit zo is, blijkt, omdat God Zijn Verbond met Abraham en met zijn zaad heeft opgericht. Petrus hierop doelende, zegt dat niet alleen de ouden, maar ook dat hun kinderen de belofte toekwam. En zo worden de kinderen met hun gelovige ouders heilig genoemd. Zo moeten dan de kinderen gedoopt worden. Want de Doop is een teken en zegel van het Verbond. En daarom moesten de kinderen zowel als de oude bondgenoten in het Oude Testament besneden worden, zoals de Heere aan Abraham beval. Waarom zouden dan nu ook de Verbondskinderen niet gedoopt worden? Petrus wil, dat de oude bondgenoten, zich bekerende, zouden gedoopt worden, omdat hen de Verbondsbelofte toekwam. De kinderen, naar Zijn onfeilbaar Woord, komt ook de Verbondsbelofte toe. Derhalve moeten ze met hun ouders gedoopt worden.
2. De kinderen zijn zowel als de volwassenen in Gods Gemeente begrepen, zegt de Catechismus. Dit is waarachtig. Want als de Heere beveelt in Joël 2:16 dat men het volk zal verzamelen, en de Gemeente heiligen, zo telt Hij onder de Gemeente niet alleen de ouden, de bruidegom en de bruid, maar ook de kinderkens en die de borsten zuigen. Hieruit volgt dat men de kinderen, die tot de Gemeente behoren, dopen moet, omdat de Doop een Sacrament is voor en tot inlijving in de Gemeente. Want toen de drieduizend op het Pinksterfeest gedoopt werden, werden ze tot de Gemeente toegedaan.
3. Hierbij doet de Onderwijzer, dat de kinderen de verlossing van de zonden door Christus' bloed en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan de volwassenen wordt toegezegd. Is dit niet waar? Hen komt de belofte toe. Welke belofte is waardig aangemerkt? Is het niet de belofte des Verbonds van de verlossing der zonden door Christus' bloed en Geest? De vergeving der zonden en de gave van de H. Geest, zegt Petrus. Tot bevestiging van de belofte aan de kinderen, heeft Christus ze tot Zich geroepen en tot Zich doen komen, heb Gods Koninkrijk toegeëigend. Hij omarmde ze, legde hen de handen op, en zegende ze. Moeten dan de kinderen niet gedoopt worden? Mogen wij hier ook niet zeggen: Kan ook iemand het water weren, dat deze niet zouden gedoopt worden, welke de Heilige Geest ontvangen hebben, gelijk ook wij?
4. Nog wordt er bij gedaan, dat de kinderen van de bondgenoten van de kinderen der ongelovigen moeten onderscheiden worden. De tegenpartij staat toe dat de volwassen gelovigen van de ongelovigen door de Doop, als een teken des Christendoms, onderscheiden worden. Maar is er ook geen onderscheid tussen de kinderen der gelovigen en der ongelovigen? Ik meen van wel. En dat volgens Paulus, die zegt dat de kinderen der ongelovigen onrein zijn, maar der gelovigen heilig. 1 Cor. 7:14. Moeten ze nu niet, zowel als de volwassenen door een plechtig teken van de kinderen der ongelovigen onderscheiden worden? Geschiedde dit niet in het Oude Testament door de besnijdenis? Waarom dan nu niet door de Doop?
5. Dit bewijs is nog klaarder, als we met de Onderwijzer aanmerken, dat de Doop in de plaats van de Besnijdenis ingezet is. Dat dit zeker is blijkt, omdat de Besnijdenis, het kinder-Sacrament, afgeschaft zijnde, noodzakelijk een ander in zijn plaats moest komen, of de voorrechten van het Nieuwe Testament waren minder dan die van het Oude Testament. Ook heeft Christus twee Sacramenten in het Nieuwe Testament ingesteld voorde twee gewone Sacramenten van het Oude Testament. Nu is het duidelijk dat het Avondmaal gekomen is in de plaats van het Pascha, van welke nagerecht het Avondmaal gehouden is. Wat is er nu gereeder en gegronder te denken dan dat de Doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is? Paulus leert het ook in Kol.2:11-12: Gij zijt ook besneden met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking des lichaams der zonde des vleses, door de besnijdenis van Christus. Zijnde met Hem begraven in de Doop, in welke gij ook met Hem opgewekt zijt. De Kolossenzen, van nature zondaars uit de heidenen, doch tot Christus bekeerd, waren nooit besneden. De valse apostelen wilden dat de bekeerden uit de heidenen besneden werden. Waartegen Paulus zich mannelijk verzette, en de bekeerde Kolossenzen tegen die verleiders waarschuwt, opdat ze zich niet als een roof lieten vervoeren naar de eerste beginselen der wereld. De eerste beginselen der wereld zijn de wet der ceremoniën, en bijzonderde besnijdenis, waardoor men zich verschuldigde de gehele wet te

houden. Hiervan geeft hij twee redenen. Ten eerste dat ze in Christus volmaakt en alzo hen die eerste beginselen niet nodig waren. De andere reden is, dat ze de betekenende zaak van de besnijdenis, de besnijdenis zonder handen geschied, deelachtig waren. Vraagden ze waarom ze dan het teken der besnijdenis niet mochten ontvangen, daar ze toch de betekenende zaak hadden? De apostel zegt hen dat ze in de plaats van dat teken het Doopteken, dat hetzelfde als de Besnijdenis betekent, hadden ontvangen. Zijnde met Christus begraven in de Doop. Waaruit dan zeer klaar blijkt, dat de Doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is. Het is dan zeker dat de kinderen van de bondgenoten gedoopt moeten worden, overmits de kinderen van de bondgenoten onder het Oude Testament besneden moesten worden. Hierbij geldt niet dat dan de kinderen juist op de achtste dag zouden gedoopt moeten worden, gelijk ze op die tijd werden besneden. Want dit was een omstandigheid voor de tijd, die de tijd der onreinheid in vele opzichten bepaalde voor vrouwen en kinderen, hoelang ze voor onrein gehouden moesten worden. Men kan ook voor het bewijs voorde kinderdoop uit de besnijdenis niet inbrengen dat de besnijdenis slechts betekende de erfenis van het land Kanaän dat niet tot ons behoort. Want de besnijdenis was een teken van het Verbond, dat de Heere Abraham en zijns zaads God was, waarvan Kanaän een bijzonder pand was, en de plaats waar Hij Zich als Israëls God zou openbaren. En zo was de besnijdenis, naar Paulus' beschrijving, een teken tot een zegel van de rechtvaardigheid des geloofs, en daarom van dezelfde betekenende en verzegelende kracht als de Doop.

Maar wat heeft er de tegenpartij toch tegen dat men kinderen doopt?

1. Christus heeft gezegd: Onderwijst alle volkeren, dezelve dopen. Eerst moet men de volkeren onderwijzen, en dan dopen. De jonggeboren kinderen kan men niet onderwijzen. Men moet ze dan ook niet dopen, maar de Doop uitstellen totdat ze onderwezen zijn, en hun geloof hebben beleden. Wij zeggen dat de tekst spreekt van volwassenen, aankomende Joden en Heidenen, die men niet dopen mag tenzij ze onderwezen zijn en hun geloof hebben beleden, om er het zegen van te ontvangen. Maar daaruit volgt niet dat men geen kinderen mag dopen, doch meer dat men hen moet dopen. Overmits zij met hun ouders, die in Gods Verbond overgaan als ze zich laten dopen, in dat Verbond worden opgenomen.
2. Verder zeggen onze tegensprekers: Er is geen gebod dat de kinderen gedoopt moeten worden, Maar zal men geen vrouwen ten Avondmaal laten gaan, omdat dit nergens uitdrukkelijk bevolen is? Er is geen gebod nodig, waar zoveel redenen zijn. Het gebod is dat men de bondgenoten moet dopen, volgens Hand. 2:38-39. Het gebod van de kinderdoop ligt in het bevel van de besnijdenis, overmits de Doop in de plaats van de besnijdenis is gekomen. Er moest een verbod zijn en redenen gegeven worden waarom het kindersacrament afgeschaft zijnde, de kinderen nu geen sacrament meer mogen hebben.
3. Er is geen voorbeeld van, zeggen ze, dat de apostelen kinderen gedoopt hebben. Maar is alles, tot de minste omstandigheid toe, wel beschreven? Als er gehele huisgezinnen gedoopt zijn, zoals Lydia, de stokbewaarder en Stefanus, zijn er waarschijnlijk ook kinderen gedoopt. En wat behoeven we naar de voorbeelden te zoeken, waar wij zoveel redenen voor vinden?
4. Ook willen ze niet dat men kinderen doopt, omdat ze de Doop niet verstaan. Maar we moeten de kinderen niet dopen omdat ze het verstaan, gelijk de ouderen en volwassenen, maar om de redenen tevoren uit Gods Woord gegeven. En het is genoeg dat ze door hun inlijving in de Gemeente in staat gesteld worden om het daarna te verstaan, gelijk hun ellende en verlossing, die ze ook nog niet verstaan. De kinderen in het Oude Testament verstonden de besnijdenis niet, nochtans moesten ze besneden worden.

Eer we hiervan afstappen, moeten we nog twee bedenkingen voorstellen en ophelderen. De eerste is, of al de uitverkoren kinderen, van bondgenoten geboren voor hun doop het eerste beginsel en het zaad der wedergeboorte, bij wijze van een vermogen, deelachtig worden? De vraag gaat niet over uitverkoren kinderen uit heidenen en anderen geboren, doe geen bondgenoten zijn. Want een ieder staat toe, dat zij in hun kindsheid met hun ouders nog vervreemd zijn van het leven Gods. Maar de vraag gaat over uitverkoren kinderen die uit bondgenoten worden geboren. Er zijn zeer geleerde en godzalige mannen die menen dat al die kinderen voor de Doop het beginsel en het zaad der wedergeboorte, bij wijze van een vermogen, deelachtig worden. En dat dit zaad der wedergeboorte in velen voor lange tijd onder de kluiten van de begeerlijkheden der jonkheid en des vleses bedekt en bedolven blijft, totdat het door een werkelijke bekering uitspruit en zich levendig vertoont. De grond waarop deze mannen hun gevoelens vestigen is, dat de wedergeboorte in de Doop verzegeld wordt, en alzo voor de Doop daar wezen moet. Hierbij doen ze nog hetgeen Paulus zegt: Dat de kinderen der

bondgenoten heilig zijn. En dat God hem van zijn moeders lichaam af had afgezonderd, en geroepen door Zijn genade. Waarom dan ook van de doopouders in het Doopformulier geëist wordt, te bekennen dat de kinderen in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten van zijn Gemeente behoren gedoopt te wezen. En indien de uitverkoren kinderen dit voorrecht niet hebben boven de uitverkoren kinderen van de vervreemden van Gods Verbond, dat er dan helemaal een onderscheid is tussen de kinderen van de bondgenoten en heidenen. Om onze gedachten hierover te uiten, moeten we zeggen, dat zeker enige kinderen met de geboorte de wedergeboorte op een verborgen wijze verkrijgen. Wil men het niet erkennen in Obadja, Achabs hofmeester, in Jeremia, de profeet, en in anderen die er in hun jeugd blijken van geven? Nochtans blijkt het onwedersprekelijk in Johannes de Doper, die met de Heilige Geest is vervuld geworden van zijns moeders lichaam af. Deze zaak is ook hier onmogelijk, zomin als het onmogelijk is dat een eerstgeboren kind het vermogen heeft van te redeneren en te zondigen, en zeker met en in Gods Beeld zou geboren zijn, zo vader Adam staande was gebleven. Maar dat zo alle uitverkorene kinderen der bondgenoten voor de Doop zouden wedergeboren worden, is niet te geloven, omdat zij dan ook al in hun jeugd, met het toenemen van het gebruik der rede naar hun vatbaarheid, enige blijken zouden geven dat in hen een goed beginsel was, zowel als ze blijken van hun redelijkheid en zondigheid gaven. Was het zo niet met Abia, Jerobeams kind, en met Timotheüs? Wie de voorbeelden van vroegbekeerde kinderen, nu opnieuw vermeerderd en in druk gegeven, gelezen heeft, zal met kracht des Heeren lof verkondigd zien uit de mond van zulke kinderen. Wie kan het zich wijsmaken dat een mens, die dit eerste beginsel der wedergeboorte in zijn zielbezit van zijn jeugd af, daarvan de minste blijken niet geven zal, maar zich in alle boze stukken overgeven tot het laatst van zijn leven, en dat dan eerst dat zaad door een dadelijke bekering zou uitspruiten? De moordenaar, aan het kruis bekeerd, was een kind van Joodse bondgenoten (want die in die tijd het Joodse land met oproer en moorden vervulden waren de Joden die niet onder de macht van de Heidenen wilden bukken). Wie zal nu kunnen geloven dat die man, zolang zijn leven met gruweldaden doorbrengende, enig goed beginsel in zijn gemoed heeft omgedragen? Hier moet men met de Zaligmaker zeggen: Uit de vrucht wordt de boom gekend. De goede mens brengt goede dingen voort uit de goede schat zijns harten, en de boze mens brengt boze dingen voort uit de boze schat. Matth. 12:33-35.

Het is wel zo, dat de doop de wedergeboorte veronderstelt en verzegelt. Maar niet altijd als er reeds zijnde, maar als toekomstende. En dat de gedoopte uitverkoren kinderen der bondgenoten de wedergeboorte zeker zullen deelachtig worden. Dit zal ons zo vreemd niet voorkomen, als men in acht neemt dat de Sacramenten niet alleen de tegenwoordige, maar ook de toekomstende genade verzegelen. Al de goederen van het Genadeverbond worden de bondgenoten verzegeld. Echter bezitten ze al die goederen niet in de tijd, wanneer zij verzegeld worden. Het is waar, ze worden van het volkomen recht op al die goederen verzegeld, maar daarom bezitten ze die goederen niet op eenmaal. Zo moet men ook zeggen van die kinderen, dat ze allen de wedergeboorte niet deelachtig zijn als ze gedoopt worden, maar dat ze van hun recht op dezelve, en dat zij ze zullen verkrijgen, verzegeld worden door de Doop. Om dit wel te verstaan moet men weten dat God ze met hun ouders, zonder hun weten, in het Verbond aanneemt als Zijn uitverkorenen en door Christus verlost. Volgens dit Verbond wordt hen de verlossing door Christus' bloed en de H. Geest, die het geloof werkt, toegezegd, zoals de Onderwijzer zegt. En zo eigent de Heere ze Zich voor Zijn kinderen, gelijk Hij ze zo noemt in Ez.16:20. Om dit nu te verzegelen worden ze gedoopt, en verkrijgen daarna de wedergeboorte en het geloof, waardoor ze in het Verbondwerkelijk ingaan en op het zegel met de vraag van een goede consciëntie dringen en pleiten om al de genaden des Verbonds bij God te verkrijgen.

Op deze wijze zijn ook de kinderen heilig. Niet door een werkelijke heiligheid, welker eerste beginselen alle uitverkorenen kinderen der bondgenoten met de geboorte zou worden meegedeeld. Dit wil Paulus net zo min als dat de ongelovige mandadelijk en werkelijk zou geheiligd worden door de gelovige vrouw, en de ongelovige vrouw, door de gelovige man. Maar dit is de zaak, dat de kinderen uit zo'n huwelijk, dat heilig mag aangegaan worden, geboren in het Verbond, ook daarin heilig gerekend en geschat worden uit kracht van dat Verbond, dat hen de heiligmaking toezegt die de Middelaar voor hen verworven heeft. Want Hij is ook de kinderen des Verbonds geworden tot heiligmaking. En zo zijn die kinderen heilig, gelijk de uitverkorenen die nog verstrooid en niet tot een vergaderd, Gods kinderen zijn, gelijk ze zo genoemd worden in Johannes 11:52. Hieruit kan men het dan ook gewaar worden, hoe van de doopouders geëist wordt te bekennen dat de kinderen in Christus geheiligd zijn. En zo was ook Paulus van zijn moeders lichaam aan afgezonderd. Hij doet er wel bij: En geroepen door Zijn genade, maar dit was hem niet geschied van zijn moeders lichaam af, want toen was hij voor de roeping nog niet vatbaar, maar daarna, toen God Zijn Zoon in hem openbaarde. Als men de zaak zo verstaat, ziet men dat er een groot onderscheid wordt gemaakt tussen de uitverkoren kinderen der heidenen en der gelovige bondgenoten. Want deze worden boven die anderen grotelijks

bevoorrecht, daar ze in hun kindsheid in het Verbond worden opgenomen, en er van verzegeld, de ouders grote hoop gegeven van de zaligheid van die kinderen, en die kinderen opwassende, kunnen de Heere op het verzegelde Verbond pleiten met David, als hij in Ps. 22:10-11 zegt: Gij zijt het immers die mij uit de buik hebt uitgetogen. Die mij hebt doen vertrouwen (of in zekerheid gesteld) zijnde aan mijn moeders borsten. Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af. Van de buik mijner moeder aan zijt Gij mijn God. Je, de Heere zegent voor hen de middelen der genade, waaronder ze geboren en opgevoed worden, en leert hen van hun jeugd aan.

De andere bedenking die we willen ophelderen, is, hoe de ouders en doopgetuigen verplicht kunnen worden te bekennen dat de kinderen in Christus geheiligd zijn? Overmits zij dit van hun kinderen niet kunnen weren, en de uitverkoren kinderen, die het beginsel der wedergeboorte deelachtig zijn, nog deelachtig zullen worden, verre de minste zijn in de kerk. Velen toch worden geroepen, maar weinigen uitverkoren. Maar er wordt niet gevraagd of men niet bekent dat alle, en of dit en dat kind in Christus geheiligd is! Maar alleen wordt gesproken van de kinderen in het algemeen, de kinderen der Gemeente, die de uitverkoren kinderen zijn, die er de Heere onze God toe roepen zal, naar Petrus' woord in Handelingen 2:39. Waartoe? Opdat ze geroepen worden, de ouders en getuigen, om hun kind, als het opwast, te onderwijzen. Gelijk ze daartoe ook verbonden worden, als ze het kind ten doop aanbieden. Ja, godzalige ouders hebben het voor hun kinderen, uit kracht van Gods Verbond, met hen en hun zaad gemaakt, in hoop te verwachten. Is het niet voor dit kind, het zal dan zijn voor hun navolgend geslacht. En daarom kunnen we op dat verzegelde Verbond voor hun kinderen de Heere aanspreken en er op pleiten.

Toepassing

Geliefden, zijn deze ophelderingen van die bedenkingen u niet klaar genoeg om er in te berusten, ge zult echter het wanbesef van de Rooms en omtrent de kracht van de waterdoop, en der Mennonieten omtrent de kinderdoop niet goedkeuren, maar moeten veroordelen. Doch hoe velen zijn er onder ons, die, hetzij ze het weten of niet weten, zich niet anders gedragen alsof ze nooit onze waarheid gehoord hadden, maar onder onze tegenpartijders waren opgevoed? Want:

1. Doen velen gelijk de Rooms en omtrent de Doop? Dit blijkt immers:
  - a) Omdat ze de Doop voor hun kinderen als volstrekt noodzakelijk houden, en daarom zo zeer en meer daarop gezet zijn, dan op de wedergeboorte en de afwassing der zonden. Daaruit komt het dat men op ongelegen tijden de Doop door zijn kinderen zal zoeken. Sterft het kind, zonder dat het gedoopt kon worden, men is er zo over bekommerd, alsof het nu niet zalig kan zijn. En let er op, maakt ge wel zoveel werk en bekommernis omtrent de ellende van uw kind, dat het van nature een kind des toorns is, gelijk de anderen? Gelijk de apostel spreekt in Ef. 2:3. Zijt ge er zogezet op de wedergeboorte, de afwassing der zonden, de rechtvaardigmaking en heiligmaking van uw kind als op zijn Doop? Hoe weinigen kennen en behartigen de betekenende zaak van de Doop daar ze zich ondertussen vergapen en vergeten in het uitwendige teken. Het blijkt nog meer dat Roomse gronden het hart bezetten.
  - b) Omdat men gerust en onbekommerd is als het kind slechts gedoopt is. Men denkt, nu is het wel, alsof het nu geen zonden had, en in de genadestaat is. Alsof de Doop door het verrichten van die handeling, het gedoopt zijn, gelijk de Rooms en spreken, de zonden had afgewassen, zonder dat men enige waarachtige werkzaamheid betoont omtrent de doop van het kind. Want hebt ge u voor de doop wel eens voor de Heere voor uw kind afgezonderd? In de doop uw kind aan de Heere in het Verbond overgegeven? Ne de doop ernstig en Hem dikwijls aangelopen, dat Hij het uit het verzegelde Verbond wil begunstigen? Dit kennen velen niet, het is hen vreemd. Ze hebben dit nooit gezien noch opgemerkt in anderen. Ja, zo'n ernst, en dat men zijn knieën boog, zou men voor Rooms en onbetamelijk houden in het Hervormde Christendom. Maar welk nut verkrijgt het kind, dat ge het zo zorgeloos en alleen lichamenlijk laat dopen? Kan de uitwendige Doop uw kind behouden? Die is immers niet meer dan een aflegging van de vuiligheid des lichaams?
2. Anderen zien in de Doop niet dieper dan de Socinianen en Mennonieten. Want sommigen merken de Doop niet anders aan dan een burgerlijke of kerkelijke gewoonte. Een bloot teken van het Christendom, en om plechtig het kind zijn naam te geven. Nooit zouden ze hun kinderen laten dopen, tenzij ze gezien hadden dat anderen het deden en het mooi staat. Is dit niet waar? Want zomen meer in de Doop zag, zou men dan geen betere doopgetuigen nemen dan men menigmaal neemt? Men maakt geen keus van verstandige godvruchtige mensen, die van een nauwgezet leven zijn, en bekwaam en hartelijk zijn om hun plicht omtrent de kinderen te doen, waarvoor ze zich plechtig verbinden. Maar men let slechts of het bloedvrienden, en of ze van vermogen en

gulhartig zijn om een flinke doopgave te geven. En hoe stelt men het kind voor als men het ter doop brengt? Is het zedig en stemmig gekleed? Neen, maar alsof men het voor de wereld zou inwijden en inlijven, omhangt men het met ik weet niet wat voorgewaad. En daarmee verschijnt men voor het aangezicht van God en de Gemeente, tot ontering van de Naam des Heeren en van de doop. Vrienden, zo ge wist wat de doop was, en wat er daaromtrent te doen is om het kind van de wereld af te zonderen, het God in het Verbond op te dragen en het te laten verzegelen, zoudt ge dan zovoor Gods aangezicht verschijnen? Zeker niet. Het ontzag voor God, voor de Gemeente en voor Zijn verborgenheden, ja de liefde voor de ziel van uw kind zou u van zo'n ijdelheid weerhouden. Ja, toont men niet dat men met de Mennonieten gelooft, dat de Doop van de kinderen niet erg noodzakelijk is, als men zo gemakkelijk de Doop van kinderen uitstelt zonder reden. Immers, zonder gewichtige redenen. De doopgetuigen, die sierlijke klederen of de doopplaats zijn niet bij de hand. Dan en dan kan men het weldoen. Het kind zal daarom niet verdoemd worden, zo denkt men. Maar is het Gods instelling niet waar Hij ons aan verbindt? En zo het kind door uw verzuim zonder Doop sterft, moet dat u niet bezwaren en doen denken dat ge in dit opzicht Gods instelling en raad verworpen hebt, dat ge uw kind niet hebt laten dopen?

3. En hoe doen de meesten omtrent hun eigen Doop en van hun kinderen? Men lette eens op het gedrag van ons gedoopt Christendom. Gij die gedoopt bent, denkt ge wel ooit aan uw Doop, wat die inhoudt en waartoe hij aan u bediend is? Hebt ge hem wel proberen te verstaan, dat door de Doop u geleerd is uw zondige onreinheid en verdoemelijkheid? Dat de Drie-enige God u in het Verbond opgenomen en al Zijn genade verzegeld heeft en dat ge daartoe door uw doopouders Gode zijt opgedragen? Dat ge daarin plechtig verbonden zijt geworden, om alles buiten de Drie-enige God te verlaten en te verloochenen, en Hem alleen geheel lief te hebben en te dienen? Hebt ge u nu aan die verbintenis, voor u geschied, gehouden? En daartoe u werkelijk overgegeven om te zeggen en te schrijven: Ik ben des Heeren? O, hoe weinigen verstaan en behartigen dit! Omdat men gedoopt is, is men gerust en zorgeloos. Men leeft als een ongedoopte heiden. Men heeft vergeten de reiniging van zijn vorige zonden. De besmetting der wereld was men uitwendig sacramenteel ontvloden, maar men wikkelt zich wederom in dezelve. Men laat zich overwinnen. En zo is men in zijn laatste erger dan in zijn eerste, zoals Petrus spreekt. Wat doet ge, die u zo gedraagt, anders dan het Verbond van God verbreken, en in het openbaar te betuigen, dat ge u aan de verbintenis, die uw ouders en doopgetuigen voor u met de Heere gemaakt hebben, niet wilt houden? Wat denkt ge, zou de Heere die verbondsbreuk niet wreken, en al die verbondsvloeken over de trouweloze verbrekers niet brengen? Zekerlijk. Leest het zelf in Lev. 36 en Jer. 11. En om nog dit te zeggen, ouders en anderen die kinderen ten doop hebt aangeboden, hebt ge het wel verstaan wat u toen is voorgehouden en afgevraagd? Hebt ge ook uw beloften gehouden, met uw kinderen te onderwijzen, en te doen onderwijzen? Wat zouden velen doen? Ze wisten zelfs niet wat ze deden toen ze het kind ten doop brachten en op de gestelde vragen antwoordden. Zo ge uw plicht had gedaan, zouden uw kinderen zo onkundig, ongodsdienstig, wederhorig, wereldsgezind en woest zijn? Immers dan zou er Christelijkheid en zedigheid in gezien worden. Maar nu hoort men niet de taal Kanaäns uit de mond der kinderen, maar de taal van die van Asdod. Zie Neh. 13:23-24. De kinderen openbaren buitenshuis hoe en door welke ouders ze binnenshuis worden opgevoed. Wat moet er van het volgende geslacht worden? Door welk volk noch kerk noch burgerschap, wil bestuurd worden. Ouders en doopgetuigen, wat zullen de kinderen, welker ziel ge zo verwaarloosd en mishandeld hebt, tot uw smart in de grote dag tegen u opstaan, en zich over u beklagen! Hoe zal de Heere God Zich over u beklagen, dat gij Zijn kinderen, die ge Hem gebaarden opgedragen had, aan Hem ontruikt en aan de wereld hebt opgeofferd! Ge kunt het zien in Ezech. 16:21-21. Als een stotende os iemands zoon of dochter gestoten had, moest het niet alleen op de os verhaald worden, maar ook op zijn heer, als hij het voorheen wist dat zijn os stotig was. Hoeveel te meer zal de Heere het dan verhalen op de ouders en doopgetuigen, dat zij de zielen van hun kinderen, zoveel in hen is, van het verderf niet afhouden? Heeft de Heere God zware oordelen over Eli, verder een godvruchtig man, over zijn huis en gans Israël gebracht om zijn zorgeloosheid omtrent zijn kinderen? Wat zal dan de Heere God niet brengen over hen die zelf goddeloos zijn, en hun kinderen goddeloos en voor de hel opvoeden?

Och, dat ieder dit op zijn ziel binde, om hierin een goede verandering te maken. Geliefden, neemt toch daartoe deze mijnvermaningen ter harte.

1. Zoekt toch de natuur van de doop eens te verstaan. Leest en herleest keer op keer het Formulier van de Doop. Wat die betekent en waartoe ge verbonden zijt. Opdat ge leert hoe ge uw doop te verwerken hebt. Kunt ge het niet verstaan, beklagt het dat ge zoveel dagen in uw onwetendheid, tot zoveel nadeel voor uzelf en uw kinderen hebt doorgebracht omtrent deze gewichtige zaak. En

laat u onderrichten om het van anderen te leren wat ge zelf niet weet en nochtans moet weten. De leer der dopen is het beginsel van Christus' leer, naar Paulus' zeggen in Hebr. 6:1-2. En verstaat ge deze niet, hoe zult ge de andere en hogere verborgenheden, voor u noodzakelijk, verstaan?

2. Ontwaakt eens uit uw inbeelding dat de waterdoop u enig nut door zichzelf heeft toegebracht. De inbeelding, dat de doop u tot een Christen heeft gemaakt, houdt u zorgeloos en verderft uw ziel. Daarom, weet dat de Doop, die een aflegging van de vuiligheid des lichaams is, u niet behoudt. Maar dat ge moet wedergeboren zijn, zult ge zalig worden. Hoort het de mond der Waarheid met een dubbel voorwaar bevestigen. Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan Gods Koninkrijk niet zien. Daarom, wees toch ernstig, opdat ge moogt wedergeboren worden.
3. Geeft u nog aan de Heere in het Verbond over, daar ge, zodra ge geboren waart, door anderen in zijt overgedragen. Houdt u aan die verbintenis voor u gedaan, en vernieuwt ze nog in waarheid en oprechtheid, zodat ge zegt en schrijft: Ik ben des Heeren, zoals van het bespreegde volk voorzeggd wordt in Jes.44:5. Wilt ge u onttrekken en in uw snode zorgeloosheid en zondigheid blijven, pronkt dan niet langer met de Christennaam, maar legt hem af. Komt voor de predikstoel, en verklaart voor het Aangezicht van God en de Gemeente, voor wie ge plechtig zijt gedoopt en verbonden, dat ge u aan dat Verbond en die verbintenis, die uw ouders en doopgetuigen voor u gemaakt hebben, en daarop u doen dopen, niet houdt, maar die herroept. En dan zal men zien of ge van ons of van onze vijanden zijt. Maar gruwt ge hiervan, houdt u dan aan het gemaakte en verzegelde Verbond, om er alle genade uit te ontvangen en het waardig te gedragen. Zo houdt men zich met alle Joden aan het woord dat anderen voor ons in de verbondmaking aan de Heere hebben gegeven. En men komt in de vloek en in de eed. Dan zou het doopzegel, zo dikwijls door u ontheiligd, u nog een zegel en ontwijfelbaar getuigenis zijn, dat ge een eeuwig Verbond der genade met God hebt, gelijk het Doopformulier spreekt.
4. Als de doop wordt bediend, laat er uw aandacht en opmerking dienaangaande mee bezig zijn. Dan moet men uit de vergadering niet weglopen, noch her en derwaarts zien. Er geschiedt toch iets Goddelijks. Een kind wordt in Gods Verbond overgegeven, en in Zijn Naam verzegeld. Men moet dan nauwkeurig luisteren wat door des Heeren dienaar in Zijn Naam wordt voorgedragen en afgevorderd. Ons gebed moeten we hartelijk bij het gebed van de Gemeente voegen. Bedenk dan dat ge op dezelfde wijze gedoopt zijt, en waartoe Zich de Heere aan u heeft verbonden, en gij aan Hem. Zo zoudt ge uw Doop keer op keer vernieuwen, en er een nieuwe genade en verwakking door verkrijgen, om uw harten met Josafat in de wegen des Heeren te verheffen.
5. Laat toch uw werkzaamheden veel en hartelijk omtrent de Doop van uw kinderen gaan. Het zij u toch niet om het even welke mensen ge over uw kinderen tot doopgetuigen stelt. Maar zie om naar vrome mensen, die weten wat ze doen, en volvaardig zullen zijn om het welzijn van de zielen van uw kinderen te behartigen. Gaat niet met uw kind heen, tenzij ge er de Heere over gesmeekt hebt. En draagt het dan de Heere op. En geeft het aan Hem over, zoals Hanna haar zoon Samuël deed. Laat uw verbintenis aan de Heere voor het kind oprecht, en met een volkomen hart zijn. Doch dat ge dan ook uw beloften volbrengt, om het kind van de wereld af te zonderen, en afgezonderd te houden. Het op te voeden in de lering en vermaning des Heeren. Zo vermanen u Paulus en Salomo. Zo hebben ook de heiligen gedaan, als Abraham. David, de moederen grootmoeder van Timotheus. Vaders, zijn uw kinderen uw eigen vlees en bloed niet? Moeders, hebt ge ze niet in uw ingewanden gedragen? Hebt ge ze niet hartelijk lief? En alles wat ge hebt, is het niet voor hen? Is de minste jammer die hen overvalt voor u niet ondragelijk? Zoudt ge ze dan voor de hel opvoeden, en niet voor de hemel? Ge moogt uw plicht niet nalaten. Ook gij niet, die als doopgetuigen over dit of dat kind hebt gestaan, want gij allen hebt u daartoe plechtig verbonden.
6. Kinderen, die al zover gekomen zijt, dat ge enig begrip van Gods verborgenheden kunt maken, en u goed en kwaad weet. Begin toch al vroeg de Heere te kennen en te zoeken. Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap. Eer dat de kwade dagen komen, en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve, gelijk Salomo u zegt in Pred. 12:1. Zo hebben gedaan Abia, de zoon van Jerobeam, Obadja, Achabshofmeester, David, Jeremia, Johannes de Doper, Timotheus en anderen. Geen groter zoetigheid is er voor kinderen dan dat ze het juk des Heeren in hun jeugd dragen. Ge wilt immers niet in het verderf lopen? Ge zijt tot des Heeren dienst door uw Doop verbonden. Daarom, weest uw ouderen gehoorzaam. Wacht u voor de begeerlijkheden der jonkheid. Onttrekt u van woeste kinderen. Voegt u tot de predikaties en

catechisaties. En weest verzekerd dat het u nooit berouwen zal. Zo zoudt ge met David de Heere, om gunst te verkrijgen in uw ongelegenheid en ouderdom. kunnen dringen. Leest Ps. 22:10-11 en 71:17-18. Zo zouden we, naar Paulus' zeggen in Ef. 4:13. komen tot de enigheid des geloofs en der kennis van Gods Zoon, tot een volkomen man, tot de mate der grootte der volheid van Christus, om, gelijk hij nog zegt in 1 Kor. 13:11-12, teniet te doen hetgeen eens kinds is, en niet meer te zien dooreen spiegel in een duistere rede, maar van aangezicht tot aangezicht. En niet meer ten dele kennen, maar gelijk we gekend zijn.

Amen.